

Per fer justícia als Savis hem de dir que, ultra les raons anteriors, és amb tota raó que ensenyen llur Ciència tal com ho fan. Actuen així perquè pretenen que els que desitgen arribar-hi la comprin al mateix preu, si Déu els vol permetre arribar a aquest gran bé, que a ells els hi costà, és a dir molt de temps, de pena i d'estudi. Per això han compromès als seus deixebles i els que la coneixen, a guardar inviolablement silenci, a ser prudents i seguint el seu exemple, a només explicar-se amb termes ambigus i enigmàtics. En fer això adquiriran el gloriós títol de Savis, el qual només l'han merescut per això.

Per què els Filòsofs són dits Savis.

També han donat diversos noms a la Pedra seguint els diversos colors que es deixen veure en el treball i també a causa que conté en si diverses coses i que està composta de quatre elements i àdhuc perquè té en si les virtuts i propietats de totes les coses, ja sien minerals, vegetals o animals, així com cossos celestes. Els zelosos fins i tot han multiplicat el nombre dels seus noms per tal de confondre i fer errar; però tots, zelosos i els que no ho són, estan d'acord en un nom, el d'anomenar-la Pedra en el seu començament, en el seu progrés i en el seu final.

Per què han donat diversos noms a la Pedra.

Tot i això de cap manera és pedra ni en l'un ni en l'altre estat. Dient ingènuament la veritat: només ho és en potència i en similitud, però no pas en natura. Com més roman en el foc, diu *Arnau de Vilanova*, més augmenta en bondat, cosa que no fan les altres pedres ni els altres cossos, ja que

Per què els Filòsofs han anomenat llur Art amb el nom de pedra.

Per què la pedra roman voluntàriament en el foc.

hi són cremats i consumits. Contràriament, la Pedra dels Savis és fundent en el foc i roman voluntàriament en ell, en tant que és el seu aliment i causa la seva perfecció, per aquest efecte els Filòsofs han anomenat pedra tot el que persisteix en el foc. Encara cal dir una altra raó per nomenar-la pedra: és sobre ella, com sobre una veritable pedra i sòlid fonament, que estableixen llurs riqueses i fortunes.

Diferència entre totes les coses creades i la Pedra dels Savis.

Com més s'allunya una cosa del seu principi, més s'allunya de la seva perfecció natural. L'aigua d'una font és puríssima en sortir de la seva deu, però en seguir la seva pendent i en anar a un riu pren i arrossega amb si llim i fang. Per totes les coses és així, sols la pedra es perfecciona sempre com més s'allunya del seu origen, ja que sempre perd la seva perfecció i excel·lència a mesura que retrocedeix per la projecció que es fa sobre els metalls imperfectes i que torna al seu principi.

Malícia dels Sofistes contra la Ciència d'Hermes.

Qui ha portat molta confusió i desordre a la Ciència d'*Hermes* són els Sofistes, puix són la causa de què hagi sigut molt desacreditada en compondre un bon nombre de Llibres plens d'errors que, maliciosament i falsa, han atribuït als Filòsofs. Això és a causa que després de molt treballar no han pogut fer cap descoberta i en venjança han ideat aquest infame mitjà per disfressar la reputació que s'havien guanyat.

Què ha desacreditat la Ciència dels Filòsofs.

Els que han llegit els Llibres d'aquests Sofistes i els han volgut dur a la pràctica seguint puntualment el que prescriuen, en veure's finalment enganyats, han dit que aquesta Ciència no té res de ver ni de sòlid i que només és una Ciència imaginària, com un conte per a divertir, a fi d'entretenir els esperits febles i crèduls de grans esperances. Amb això ens testimonien que llur menyspreu prové solament de la seva ignorància i de la

falta d'haver-hi fet bones i sòlides reflexions o d'haver trobat un mestre que hagués tingut la caritat de posar-los en bon camí.

D'altres que han llegit molt els veritables Llibres dels Filòsofs i no dubten de cap manera de la seva possibilitat ni de què hi ha persones que l'han conduït fins la seva darrera perfecció, es creuen ells mateixos conèixer-la sense haver posat mà a l'obra, puix diuen que expliquen fàcilment els dirs i les maneres de parlar dels Filòsofs; però si no en saben més, penso que no saben res. És del tot impossible aprendre pels Llibres la Ciència Hermètica. Si expliquen moltes coses d'aquests tipus de Llibres, els expliquen segons el seu propi sentiment i no conforme al sentit amagat dels Filòsofs, que és difícilíssim de descobrir sense tenir les tres claus principals de les que hem parlat més amunt, ja que aquests Llibres estan concebuts amb termes místics i no vulgars.

Tots els Sabents creuen la possibilitat de la pedra.

L'únic mitjà d'explicar els Llibres dels Savis.

L'obra de la Pedra Filosofal s'anomena per excel·lència la Gran Obra i l'obra divina, ja que els homes no podrien fer en la natura res de més excel·lent ni de més gran, tant per conservar la seva salut com per enriquir-se. És per això que, dret a llei, se la pot anomenar un do de Déu, qui la dóna a qui li plau, com ho feu amb *Hermes* i amb moltes altres no gaire nombrosos. L'ordre de la Providència de Déu és que com més elevada i excel·lent és una cosa, menys persones en són gratificades. Sols hi ha algunes ànimes d'èlite despreses dels afectes a les riqueses i vanitats del Segle que posseeixen aquest gran bé i ajuden als Pobres.

Per què s'anomena la Pedra la gran obra i l'obra divina.

És un do de Déu.